

# จิตสาธารณะและรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Public Conscious Mind and Life Skill of Human Sciences and Social Sciences Students  
Yala Rajabhat University

อารีฟ มะเกะ, สุลัยมาน หะโมะ, ศรีญญา จังจริงและ อารยา ชินวรโกมล

## บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 2) เพื่อศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 3) เพื่อศึกษาจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาจำแนกตามเพศ สาขา ประเภทโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษา ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศาสนา 4) เพื่อศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาจำแนกตามเพศ สาขาวิชา ประเภทโรงเรียนที่ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศาสนา กลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษากำลังศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาชั้นปีที่ 1 2 3 4 และ 5 ประกอบด้วย 8 สาขาวิชา จำนวน 399 คนซึ่งได้มาโดยวิธีแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัย คือแบบสอบถามจิตสาธารณะและรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลาโดยการประเมินความคิดเห็นทั้ง 5 ระดับ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ(t-test)และ (f-test) ผลการศึกษาพบว่า 1.จิตสาธารณะของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาอยู่ในระดับมาก 2.รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาอยู่ในระดับมาก 3.จิตสาธารณะของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาที่กำลังศึกษาในแต่ละชั้นปีและนับถือศาสนาต่างกัันมีจิตสาธารณะไม่แตกต่างกันและมีเพศ สังกัดสาขา ประเภทที่สำเร็จ การศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกัน 4.รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลามีรูปแบบการใช้ชีวิตกลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ และรูปแบบการใช้ชีวิตน้อยที่สุดคือ กลุ่มเก็บตัว และเพศ สังกัดสาขา ประเภทที่สำเร็จการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นปี และศาสนาต่างกัันมีรูปแบบ การใช้ชีวิตแตกต่างกัน

คำสำคัญ : จิตสาธารณะ และ รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษา

## ABSTRACT

This objective of this research was to study the public conscious mind , life style, and the public conscious of students in faculty of Humanities and Social Sciences, Yala Rajabhat University, study the public conscious mind of students in faculty of Humanities and Social Sciences as following by gender, branch of high school, level, an academic performance, and religion, study the lifestyle of students in faculty of Humanities and Social Sciences as following by gender, branch of high school, level, an academic performance, and religion. The samples were students studying in faculty of Humanities and Social Sciences, Yala Rajabhat University. Questionnaire was employed for data collection with 399 people from public consciousness and lifestyle of students. The assessment was conducted in five levels. The statistical data analyses were mean, t-test and f-test. The result showed that the public conscious mind and life style of students in faculty of Humanities and Social Sciences, Yala Rajabhat University is in high level; moreover, Those whom is different in year, religion are not different; for those who are different in gender, education background, and academic performances are differences in public consciousness mind but their life style are same.

Keywords: Public Consciousness mind and Life Skill of Students

## บทนำ

คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติได้กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ไว้ 3 มาตรฐาน 11 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้จิตสาธารณะอยู่ในมาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก เป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคอนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพ

ร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะ คุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2545: 77 - 78) จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะสำคัญของความเป็นพลเมืองดีของระดับชุมชน จังหวัดและประเทศชาติ เพราะบุคคลที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่ตระหนักในหน้าที่ เคารพระเบียบวินัย และความรับผิดชอบที่จะต้องดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติส่วนรวมของสังคม และตระหนักในสิทธิของตนเองไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น (ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ, 2546 :1) ) จากการสำรวจข้อมูลชี้ให้เห็นว่าเยาวชนไทยส่วนใหญ่ยังขาดจิตสาธารณะอยู่มาก นักศึกษาส่วนใหญ่แสดงความสนใจและเน้นการเลือกปฏิบัติที่ส่งผลประโยชน์ต่อตนเอง มีความตระหนักในผลที่จะเกิดต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมน้อยมาก(เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์,2542 : 17) เมื่อระบบการบริหารและการจัดการไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้การบริหารและการจัดการทั้งภาครัฐและเอกชนดำเนินการโดยขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากยังเน้นการใช้ดุลพินิจที่คำนึงถึงกลุ่มตนและพวกพ้อง การเร่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจทำให้คนในสังคมส่วนใหญ่ยังตกอยู่ในกระแสวัตถุนิยม และบริโภค เน้นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ทำให้คนขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและขาดจิตสาธารณะนำไปสู่ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในทุกระดับ (ชาชีวะวัฒน์ ศรีแก้วและคณะ, 2545 : 21 - 41) จิตสาธารณะยังจะช่วยจรรโลงสังคมโลกในอนาคตให้เป็นสังคมที่น่าอยู่มากขึ้น จิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันสูง ผู้คนต่างมุ่งหวังในการแสวงผลประโยชน์เพื่อตนเองเพิกเฉยต่อส่วนรวม(พรพรม พรรดพวก, 2550 : 7)ความพยายามในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบันดังที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 7 กล่าวว่า ความมุ่งหมายและกระบวนการในการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียนรวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ (กรมวิชาการ,กระทรวงศึกษาธิการ,2546 :5)

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาที่มีภารกิจหลัก 4 ประการ คือ การสอน วิจัย การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ ผลิตและประยุกต์ความรู้รองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ใช้อรรถความรู้ในการสร้างจิตสาธารณะและชั้นนำสังคมมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญ ในการตอบสนองนโยบายการพัฒนาประเทศจึงต้องตระหนัก ที่ต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมและสามารถตอบสนองความเปลี่ยนแปลงความต้องการของสังคมให้ได้ โดยการผลิตบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์พร้อมในการอุทิศเพื่อสังคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น ด้วยกระบวนการพัฒนาองค์ความรู้บนพื้นฐานการบูรณาการศาสตร์สากล และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังวิสัยทัศน์ มุ่งสู่องค์กรคุณภาพ เสริมสร้างสังคมสมานฉันท์ สืบสานภูมิปัญญาไทย และวิจัยและพัฒนาท้องถิ่นปี พ.ศ 2557 ได้มีการสำรวจความพึงพอใจและบริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่นักศึกษาปัจจุบัน

และศิษย์เก่า พบว่า ด้านพฤติกรรมการศึกษาเรื่องการใช้ชีวิต ทั้งนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าส่วนใหญ่จะปรึกษาคอบครัวมากที่สุดรองลงมาเพื่อน (ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2557 : 6) การใช้ชีวิตเป็นกลุ่มท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง ถึงแม้มนุษย์แต่ละคน จะมีความแตกต่างกัน แต่สามารถอยู่ร่วมกันเป็นสังคมได้ มีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โยงใยกันจากสังคมเล็กๆ กลายเป็นสังคมขนาดใหญ่ ภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้ เพื่อความอยู่รอดในการดำรงชีวิตอย่างปลอดภัยและมีความสุข ด้วยเหตุนี้มนุษย์ 1 คนจึงถือได้ว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคม มนุษย์หากมีรากฐานของการเป็นมนุษย์ที่ดี มีคุณธรรมและจริยธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีที่มีอยู่ในตัวบุคคล แล้วส่งผลต่อสังคมรอบข้างให้น่าอยู่ต่อไป ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า "การจะพัฒนาทุกสิ่งทุกอย่างให้เจริญนั้นจะต้องสร้างและเสริมขึ้นจากพื้นฐานเดิมที่มีอยู่ก่อนทั้งสิ้น ถ้าพื้นฐานไม่ดีหรือคลอนแคลนบกพร่องแล้ว ที่จะเพิ่มเติมเสริมต่อให้เจริญขึ้นไปอีกนั้นยากนักที่จะทำได้จึงควรที่จะเข้าใจให้แจ่มชัดว่า นอกจากจะมุ่งสร้างความเจริญแล้วยังต้องพยายามรักษาพื้นฐานให้มั่นคงไม่บกพร่อง พร้อม ๆ กันไปด้วย (ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2557 : 4) เพราะฉะนั้นการปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีบุคลิกภาพอันพึงประสงค์เกี่ยวกับการ ดำเนินชีวิตในระดับอุดมศึกษา โดยอยู่บนพื้นฐานความมีคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงเป็นการฝึกให้มีความตรงต่อเวลา มีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบในตัวเอง ตลอดจนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองซึ่งเป็นเรื่องที่มาจากภายในสำนึก "จิตสาธารณะ" จึงนับว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้บุคคลรู้จักเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจมีความร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อส่วนร่วม

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาจิตสาธารณะและรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพราะจากการสัมภาษณ์ประสบการณ์การสอนในรายวิชาจิตสาธารณะและทักษะชีวิตของนักศึกษาจะมีความแตกต่างกันระหว่างกับการใช้ชีวิตของนักศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะการดำเนินชีวิตในยุคสังคมดิจิทัล กลายเป็นว่า การใช้ชีวิตของนักศึกษาที่มีความทันสมัยมากขึ้น จนทำให้จิตสำนึกของความเป็นพลเมืองที่ติดลบหายไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ดังนั้นผลจากการศึกษาที่ได้ครั้งนี้ จึงเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อ คณะและหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง นำไปเพื่อการศึกษา เข้าใจ พัฒนาปรับเปลี่ยน บ่มเพาะและพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการส่งเสริมสร้างการมีจิตสาธารณะและรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่เหมาะสมกับของสภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาต่อไป

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาจิตสำนึกของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
2. เพื่อศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
3. เพื่อศึกษาจิตสำนึกของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำแนกตามเพศ สาขา ประเภทโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศาสนา
4. เพื่อศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำแนกตามเพศ สาขา ประเภทโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศาสนา

## ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1,2,3,4 และ 5 จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีการศึกษาพุทธศักราช 2557 มีจำนวน 8 สาขา (1)สาขาการพัฒนาชุมชน (2) สาขารัฐประศาสนศาสตร์ (3)สาขาสังคมศึกษา (4) สาขาภาษาไทย (5) สาขาภาษาอังกฤษ (6) สาขามาลายู (7) สาขาวิชาออกแบบนวัตกรรมทัศนศิลป์ และ (8) สาขาวิชาออกแบบศิลปกรรม ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,673 คน
2. กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1,2,3,4 และ 5 จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีจำนวน 8 สาขา (1)สาขาการพัฒนาชุมชน (2) สาขารัฐประศาสนศาสตร์ (3)สาขาสังคมศึกษา (4) สาขาภาษาไทย (5) สาขาภาษาอังกฤษ (6) สาขามาลายู (7) สาขาวิชาออกแบบนวัตกรรมทัศนศิลป์ และ(8) สาขาวิชาออกแบบศิลปกรรม ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปีการศึกษา 2557 โดยใช้วิธีการแบบเจาะจงเฉพาะนักศึกษาที่เคยลงทะเบียนรายวิชาเลือกเสรีทักษะชีวิตและจิตสำนึก โดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างและยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สูตรของยามานะที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมี 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยเพศ สาขา ประเภทโรงเรียนที่สำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศาสนา ตอนที่ 2 จิตสำนึกของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ ตอนที่ 3 รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ จำนวน 35 ข้อ

4. การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัย ได้ส่งแบบสอบให้กับผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับกิจการนักศึกษาจำนวน 3 ท่าน และพิจารณาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามจากค่า IOC (Index of item Objective Congruence)พบว่า ค่า IOC อยู่ระหว่าง 1.00 - 1.00 ดังนั้น แบบสอบถาม จึงมีความเที่ยงตรงสำหรับการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) การพิจารณาความเชื่อมั่นพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient:  $\alpha$ ) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามจิตสาธาณณะได้เท่ากับ.436และรูปแบบการใช้ชีวิตได้เท่ากับ .912

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย โดยเก็บรวบรวมและดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถาม โดยเลือกเฉพาะที่สมบูรณ์เพื่อนำผลการตอบไปวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (T-test) เพื่อหาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน การทดสอบค่าเอฟ (F - test) เพื่อหาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANNOVA)

## ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่านักศึกษาหญิง 459 คน คิดเป็นร้อยละ 75.8 เป็นนักศึกษาชาย 82 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 สังกัดอยู่สาขาการพัฒนารวม 40 คนคิดเป็นร้อยละ 11.8 สาขาภาษาไทย (คบ ศศบ ) 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 สาขาภาษาอังกฤษ (คบ ศศบ ) 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 สาขารัฐประศาสนศาสตร์ 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 รองลงมาคือ สาขาสังคมศึกษา 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 สาขานิติศาสตร์ 34 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 สาขาออกแบบนวัตกรรม 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 สาขาการออกแบบ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 ตามลำดับ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 80.2 และโรงเรียนรัฐบาล 67 คิดเป็นร้อยละ 19.8 และนับถือศาสนาอิสลาม จำนวน330 คน คิดเป็นร้อยละ 97.3 ศาสนาพุทธ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 กำลังศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน144 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 ชั้นปีที่ 1 จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาคือ กำลังชั้นปีที่ 3 จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 กำลังชั้นปีที่ 4 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7 และกำลังชั้นปีที่ 5 จำนวน 4 คิดเป็นร้อยละ 1.2 ส่วนผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน ( GPA ) ระดับ 2.50 - 2.99 จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3ระดับผลการเรียน 3.00 - 3.49 จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 รองลงมาคือ ระดับผลการเรียน 2.00 - 2.49 จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ ระดับผลการเรียน3.50 - 4.00 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 และสุดท้าย ระดับผลการเรียน1.00 - 1.99 จำนวน 1 คิดเป็นร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 จิตสาธารณะของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

จิตสาธารณะโดยรวม นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยรวมมีจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้านมากที่สุด คือ ด้านด้านการเคารพกฎระเบียบ นักศึกษา รองลงมาคือ ด้านด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ด้านด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมและด้านการรับรู้ในสิทธิและหน้าที่ ตามลำดับ จำแนกตามเพศ พบว่า มีจิตสาธารณะแตกต่างกัน ทั้งนี้ นักศึกษาชายมีจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาหญิงโดยเฉพาะด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามสาขา โดยรวม พบว่าจิตสาธารณะในทุกๆด้าน กล่าวคือ ด้านการเคารพกฎระเบียบ 5 ตรงของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0. จำแนกตามประเภทโรงเรียนที่จบ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า มีจิตสาธารณะแตกต่างกัน นักศึกษาที่จบจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา มีจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาที่จบจากโรงเรียนของรัฐบาล โดยเฉพาะด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์ ปัญหาสังคมด้านความตระหนักถึงปัญหาสังคมและด้านการเคารพกฎระเบียบ 5 ตรง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามชั้นปี ผลการวิเคราะห์พบว่าจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาจำแนกตามชั้นปีทั้งโดยรวมและรายด้านพบว่า ด้านการเคารพกฎระเบียบ 5 ตรง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ด้านศาสนาผลการวิเคราะห์พบว่า จิตสาธารณะของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำแนกตามศาสนา ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการวิเคราะห์ พบว่าจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านพบว่า ด้านการเคารพกฎระเบียบ 5 ตรง และด้านการรับรู้ในสิทธิและหน้าที่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ตอนที่ 3 รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำแนกพบว่าโดยรวมทั้งหมดนักศึกษาเพศหญิงมากกว่านักศึกษาเพศชายและด้านกลุ่มบำเพ็ญ

ประโยชน์และกลุ่มวิชาชีพมีรูปแบบการใช้ชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำแนกตามสาขา พบว่ากลุ่มกิจกรรมและกลุ่มเก็บตัวมีรูปแบบทักษะการใช้ชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำแนกตามศาสนา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันรูปแบบการใช้ชีวิตนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เมื่อจำแนกตามประเภทโรงเรียนที่จบ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า มีรูปแบบการใช้ชีวิตแตกต่างกัน นักศึกษาที่จบจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา มีรูปแบบทักษะการใช้ชีวิตสูงกว่านักศึกษาที่จบจากโรงเรียนของรัฐบาล โดยเฉพาะรูปแบบทักษะการใช้ชีวิตด้านกลุ่มกิจกรรม กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มสมาคม และกลุ่มวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกัน และเมื่อวิเคราะห์รายกลุ่ม พบว่า รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษากลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม และกลุ่มวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำแนกตามชั้นปี กลุ่มกิจกรรม กลุ่มเก็บตัว กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

## สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง จิตสาธารณะและรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาสามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายได้ดังนี้

1. จิตสาธารณะของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยการจำแนกเพศชาย เพศหญิง สาขาวิชาต่างๆ ประเภทโรงเรียนที่สำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการนับถือศาสนาอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ อ้อมใจ วงมณฑา และประเสริฐ บันทิตศักดิ์ (2552) ที่พบว่าในทุกระดับชั้นปีของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีจิตสาธารณะมากเมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรพบว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนา ศาสนา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่อยู่ในคณะวิชา ชั้นปี ที่ศึกษา อาชีพบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่แตกต่าง พบว่านักศึกษามีจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนะดา ศิริพา (2553) ที่พบว่าการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่ในระดับปานกลางนักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกัน

2. ศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยการจำแนกเพศ เพศหญิง มีรูปแบบการใช้ชีวิตกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์มากกว่าชาย



ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ริเรื่องรอง รัตนวิไลสกุล (2543 :95-114) สาขาวิชาต่างๆสาขา พบว่ากลุ่มกิจกรรมและกลุ่มเก็บตัวมีรูปแบบทักษะการใช้ชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ริเรื่องรอง รัตนวิไลสกุล ( $P < 0.01$ ). ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกัน และเมื่อวิเคราะห์รายกลุ่ม พบว่า รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาในกลุ่มก้าวหน้า และกลุ่มวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ริเรื่องรอง รัตนวิไลสกุล ( $P < 0.01$ ). เมื่อจำแนกตามชั้นปี กลุ่มกิจกรรม กลุ่มเก็บตัว กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ริเรื่องรอง รัตนวิไลสกุล ( $P < 0.01$ ).

3. จิตสาธารณะของนักศึกษาจำแนกตามลักษณะวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจาร์ณ ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมและด้านการรับรู้ในสิทธิและหน้าที่สอดคล้องกับงานวิจัยของทศทัยอาจปรุ (2544) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลภาวะผู้นำรูปแบบการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สามารถพยากรณ์การมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 จากสถาบันการศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานครเป็นการศึกษานักศึกษาพยาบาลจำนวน 510 คน ลักษณะการศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วนส่วนแรกคือจิตสำนึกสาธารณะด้านความคิดเห็น 1) ด้านความตระหนักที่เกิดขึ้นในสังคม 2) ด้านการวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม 3) ด้านความรักความเอื้ออาทรและความสามัคคี 4) ด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนที่สองด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะได้แก่ 1) ด้านการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม 2) ด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามภาวะผู้นำแบบสอบถามรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบสอบถามความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและแบบสอบถามการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับจากผลการวิจัยพบว่าคะแนนการมีจิตสำนึกสาธารณะโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ค่อนข้างต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มส่วนภาวะผู้นำรูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มวิชาการกลุ่มวิชาชีพกลุ่มก้าวหน้ากลุ่มกิจกรรมกลุ่มสังคมความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลและรูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มเก็บตัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลที่ระดับ .05 และตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์การมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ภาวะผู้นำรูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มก้าวหน้ารูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มกิจกรรมและ

ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามลำดับโดยรวมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 45.60 ( $R^2 = .456$ ) จากงานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่าการศึกษาในเรื่องจิตสาธารณะสอดคล้องกับงานวิจัยของโสธยา คงดิษฐ์ (2555) พบว่าในกลุ่มรวมมีตัวแปร 5 ตัวที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการทำงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านรวมได้ร้อยละ 46 ตัวแปรสำคัญที่เข้าทำนายลำดับแรกได้แก่จิตสาธารณะรองลงมาได้แก่เจตคติที่ดีต่อความรับผิดชอบต่อสังคมและการมีตัวแบบที่ดีการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้างานการรับรู้นโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมตามลำดับในกลุ่มย่อยพบว่าจิตสาธารณะเป็นตัวแปรสำคัญที่เข้าทำนายลำดับแรกในกลุ่มพนักงานที่มีอายุน้อยกลุ่มพนักงานที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยกลุ่มพนักงานที่มีสถานภาพโสดกลุ่มพนักงานที่ปฏิบัติงานในสำนักงานและเข้าทำนายในลำดับอื่นในทุกกลุ่ม

4. รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เมื่อจำแนกตามกลุ่มกิจกรรม กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2526) ที่พบว่านิสิตมีแนวโน้มในลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มก้าวหน้ามากที่สุดรองลงมาคือกลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ และพบว่า กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง คือ กลุ่มก้าวหน้ากับกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการกับกลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มกิจกรรมกับกลุ่มสมาคม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (วาสนา เจือทอง 2531) ที่พบว่า นักศึกษารูปแบบการใช้ชีวิต 5 แบบ อยู่ในระดับปานกลาง คือ กลุ่มวิชาชีพ กลุ่มสมาคม กลุ่มวิชาการ กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มกิจกรรม ส่วนกลุ่มเก็บตัวอยู่ในระดับต่ำ และพบว่ารูปแบบการใช้การศึกษามารถาและรายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน มีรูปแบบการใช้ชีวิตบางกลุ่มแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ริเรืองรอง รัตนวิไลสกุล (2543:95-114) ที่พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีรูปแบบการใช้ชีวิตอยู่ในกลุ่มก้าวหน้า กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพแตกต่างกัน ในด้านชั้นปี พบว่านักศึกษาต่างชั้นปีกันมีรูปแบบการใช้ชีวิตอยู่ในกลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มวิชาการและกลุ่มวิชาชีพแตกต่างกันและพบว่านักศึกษาต่างสาขาวิชา มีรูปแบบการใช้ชีวิตในทุกกลุ่มแตกต่างกัน

### ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อไปใช้ประโยชน์

1. มหาวิทยาลัยควรฝึกทักษะด้านการใช้ชีวิตประจำวันและจิตสาธารณะให้กับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาต่อไป

2. มหาวิทยาลัยควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นบัณฑิตให้มีการวิเคราะห์ การวางแผนงาน การแก้ไขปัญหาในการทำงานอย่างเป็นระบบการเสริมสร้างให้นักศึกษาค้นคิดและกล้าแสดงออก ความสามารถในการเป็นผู้นำ รวมทั้งทักษะการสื่อสารและการนำเสนอผลงาน (Presentation) ใน ห้องเรียน

3. มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมการปลูกฝังให้บัณฑิตมีความรู้ศึกษาค้นคว้า และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการเสนอแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อพัฒนางานด้านจิตสาธารณะทั้งภายใน มหาวิทยาลัย และภายนอกมหาวิทยาลัยตลอดจนในชมรม สโมสรนักศึกษาต่อไป

4. มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกให้บัณฑิตมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ วิชาชีพ ความรักในองค์กร ความเสียสละ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร รวมถึงบุคลิกภาพและมารยาทใน สังคมในรายวิชาทักษะชีวิตและจิตสาธารณะต่อไป

#### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัจจัยสนับสนุนการมีจิตสาธารณะของนักศึกษารวมทั้ง บุคลากรในมหาวิทยาลัยต่อไป
2. ควรศึกษาจิตสาธารณะและรูปแบบการใช้ชีวิตในรูปแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพ
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะกับปัจจัยเกื้อหนุนของนักศึกษาที่มี ต่อตัดสินใจการช่วยเหลือสังคม

#### เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงวิชาการ,(2546) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และแก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 ) พุทธศักราช 2545 กรุงเทพฯ:องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์,2557 มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน.2542. วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติกรุงเทพฯ

: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช

2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : สำนัก

นายกรัฐมนตรี.2553. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 ฉบับแก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

- ชาชีวัฒน์ ศรีแก้ว และ ชาญชัย เจนครองธรรม. (2542). **กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับ องค์การบริหารพวนตำบล (อบต.)**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี
- พรพรหม พรรคพวก.(2550).ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสห วิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. (การวิจัยและสถิติ ทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นระดา ศศิรพา.(2553).จิตสาธารณะและความสนใจในการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1.สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- โสธยา คงดิษฐ์ (2555).ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคมของ พนักงานบริษัทผลิตรถยนต์.วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัย พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ริเรื่องรอง รัตน์วิไลสกุล(2543) การศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระ จอมเกล้าธนบุรี.วารสารวิจัยและพัฒนา มจร.
- วาสนา เจือทอง. (2531). ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลัง รูปแบบการใช้ชีวิต กับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัด กระทรวงกลาโหม (1). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์, (2525) รูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย"รายงาน การวิจัย ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน้า4
- หฤทัย อัจปุ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา พยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาล ศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑาและประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์.(2552).จิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.รายงานการเสนอผลงานวิจัยในการประชุม ทางวิชาการเพื่อนำเสนอผลงานวิจัย.ปัตตานี.มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต ปัตตานี.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ(2546) รายงานเรื่องวิถีชีวิตและพฤติกรรมการอนุรักษ์แหล่งน้ำของ แม่บ้านและเยาวชนริมคลองแสนแสบ.กรุงเทพฯ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.